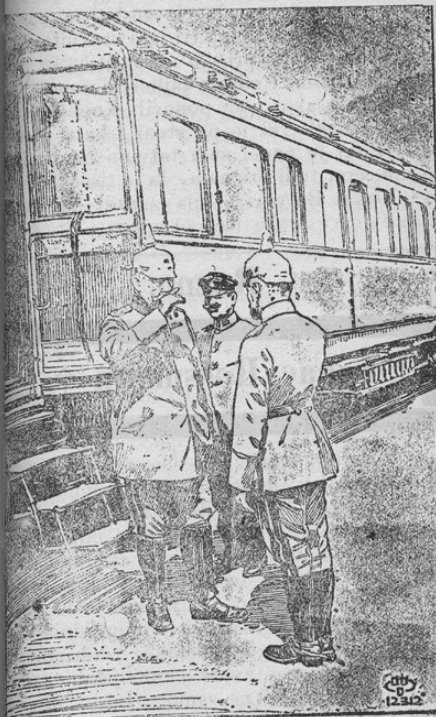

Hindenburg.

Begleitwagen Hindenburgs durch General von Gallwitz.

Znameniti nemški general Gallwitz ozdravlja najpomembnejšega vojskovodje svetne vojne, nemškega feldmaršala v Hindenburga ob priliki nekega železniškega potovanja.

Politični utrinki.

Laške firme pod prisilno oskrbo.

Trgovinsko ministerstvo je sledeča iz kraljevine Italije izvirajoča podjetja postavilo pod prisilno oskrbo: Engelbert Castellani, izdelovanje žice, žaga, gostilna v Straßburgu na Koroskem; bratje Seravalli, podjetje za umetni kamen in betonske zgradbe v Ljubljani; Jožef Rossi, veletrgovina z vinom Zagorju ob Savi; Fratelli di Lenardo, trgovina z južnim sadjem in sardinami v Gradcu; Anton di Lenardo, mešana trgovina v Gradcu; Simon di Lenardo, mešana trgovina v Gradcu; Angel Eustachio, pekarna v Gradcu. — Konečno se je vendar te Italijane vzelo pod državno kontrolo, čeprav je prišla ta odredba po večletni vojni proklete pozno. Naši sovražniki niso mnogo gledali na razna mednarodna prava, marveč so takoj pobasali, kar je bilo našega v inozemstvu. Pri nas pa se je pustilo italijanske lopove „kšefte“ delati, milijone zbirati in se jim je baje celo od neke štajerske oblasti podelilo javne dobave, čeprav so imeli na svojih trgovinskih pismih geslo „Avanti Savoia!“ natiskano. Oj ti otroška avstrijska doborota! Pa še nekaj: ali vlada ni čitala svoječasne velezanimive članke ravnodušnega nemškega poslanca Steinwenderja? Kaj, ko bi se tudi tiste velike Italijane, ki zbirajo v vojni milijone od naših avstrijskih žuljev, za našesa prijelo? Kaj, ko bi se vprašalo pri velikih železnicah, rudnikih, bankah, koliko je tam akcijonarjev, ki so pristojni v nam sovražno inozemstvo?... To bi bilo velezanimivo, kajti patrijotizem konečno ni zasebna stvar reveža, marveč se tudi pri velekapitalu ne sme nehati!

Slovenske učne knjige.

„Slovenski narod“ poroča, da cenzura s slovenskimi ljudsko-šolskimi učnimi knjigami ni mnogo drugače ravnala, nego s češkimi. Mnogo sestavkov se je črtalo, ker se je v njih rusko vojaštvo ali ruska dežela hvalila, ali pa usodo slovenskega ljudstva objokavalo ter svojo žalost glede „neprostosti“ Jugoslovnanov izražalo... Tako jamra „Slovenski narod“, glavno glasilo slovenske „intelligence“, ki zdaj popolnoma pod komando strastne po-

litikujoče duhovščine nejasni bodočnosti nasproti plove. Mi gotovo nismo prijatelji cenzure, ker smo njene čudovitosti že dostikrat na lastnem telesu občutili. Ali cenzura je danes nekako branilno orožje države proti notranjim sovražnikom. Zato ni čuda, ako ne pusti v knjigah, ki so vendar določene za nedolžno, ubogo šolsko deco, vzgajati duha mržnje, sovraštva proti Avstriji. Država vendar ne more dovoliti, da se v njenih lastnih šolah vzgaja protiavstrijski duh. Slovenski voditelji naj bi raje gledali, da se slovenska deca vzgaja v patrijotičnem, avstrijskem duhu, da se hvali junaštva avstrijskih vojakov, ne pa ruskih, da se popisuje lepote avstrijskih dežel, ne pa one ruskih pokrajin, — potem bi ne bilo treba ljudsko-šolskih knjig konfiscirati... Kadar se kaj takega resnično reče, kakor zdaj mi, kričijo prvaki seveda takoj, da smo „denuncijanti“. Ali gospodje prvaki, vi ste najbolj kompromitirali ubogo slovensko ljudstvo, vaš blazni srbo- in rusofilski fanatizem je to ljudstvo najbolj „denunciral“. Zato povejte enkrat, ali ste za Avstrijo ali proti njej? To je edino vprašanje in s tem vprašanjem se je treba pečati, ne pa s psovkami in lažmi. Šolsko deco s panslavizmom zastrupljati, je naravnost hudobno. Ljudje, ki se danes šopirijo in puščajo plačati v dobrih avstrijskih službah, spravili so že mnogo mladih, neizkušenih slovenskih dečkov in mladeničev v nesrečo. Zdaj naj vsaj ponehajo z zastrupljevanjem nedolžne ljudsko-šolske dece!

O srbsko-hrvatsko-slovenskem kraljestvu.

List „La Serbie“ („Srbija“), ki je pisan v francoskem jeziku in zastopa cilje jugoslovanstva, govori v eni svojih zadnjih števil o konstitucionalni organizaciji bodočega jugoslovanstva kraljestva. To kraljestvo bode sestavljeno od enega samega, tri imena vodečega naroda (namreč od Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki so po jugoslovanških nazorih „en narod“). Konstitucionalna podlaga te države bode v Korfu med srbsko vlado in jugoslovanским komitejem sklenjena deklaracija določila; v tej deklaraciji se konečno sklepa združenje teh treh narodov, ki trpijo pod avstrijskim jarmom (!!!), v en sam narod, in sicer na ta način, da bodo tvorili v bodoče, združeni s Srbijo, eno samo, neodvisno demokratsko nacionalno državo. Izjava jugoslovanškega komiteja, v katerem govorijo najodličnejši zastopniki teh treh bratskih narodov (kdo so ti zastopniki?) ter med komitejem in srbsko vlado sklenjena pogodba glede združenja „jugoslovanških“ narodov s Srbijo, je jasno spričevalo, da imajo jugoslovanški narodi resno voljo, biti prosti in otresti se vsake tuje vlade... Tako piše glasilo „jugoslovanstva“, list „Serbie“. Morda se nas bode zopet za „denuncijante“ psovalo, ker to omenimo. Ali „Serbie“ je ravno glasilo „jugoslovanstva“ in — ker izhaja v inozemstvu — pove tudi resnico o ciljih tega „jugoslovanstva“. Prvi nas delajo ti gospodje „Jugoslovani“ še za prave pristaše Avstrije, se prilizujejo celo našemu junaškemu cesarju; v listu „Serbie“ pa kažejo svoje pravo lice: protiavstrijsko lice! Kdor je torej za „jugoslovanstvo“ ideje, ta je vključ vsemu zavijanju prvaških listov za razrušenje naše avstrijske domovine!

Italijanski minister o vojnih ciljih.

K.-B. Lugano, 8. oktobra. Italijanski minister propagande Comandini imel je v Ceseni govor glede potrebe obdržanja vojne odporne sile. Sovražniki (to smo namreč mi! op. ur.) želijo takojšnji zapričetek diplomatskih razprav; ali četverozveza in zlasti Italija se ne pustijo vjeti in ne odložita orožja. Avstro-Ogr-ka namerava menda sledeče doseči: mir brez aneksij z Rusijo, last Lovčena, jerobstvo nad Albanijo, izginjenje Črnogore, svobodo donavskih izlivov, neposredno zvezo z Bolgarijo, varstvo proti Srbiji. Italija pa hoče s silo ji odvzete sinove zopet k sebi spraviti in zato dežele, ki nisojo vidno znamenje „italijanstva“, „nazaj dobiti“; na-

dalje pa zahteva Italija tudi prostost svojega morja, varstvo pogojev svojega obstoja in svojega napredujočega razvitka.

Vse to besedičenje je naravnost nesramno izzivanje. Italija ni v tej vojni ničesar opraviti imela. Nasprotno, — bila je z desetletja dolgo zvezo z Avstro-Ogrsko naravnost dolžna, nam pomagati. Italija pa je svojo zapriseženo zvezo kakor navadni kalabriški ropar prelomila in se postavila na stališče navadnega izdajalca. Zato pač poštena država s to Italijo ne more sklepati pogodb, ne more jo smatrati za poštenjaka, marveč sramotilno se mora vsakdo od nje obrniti, kakor se je vsakdo od Judaža obrnil... Tako stoji stvar. Prejalislej prišel bode obračun z italijanskim Judežem!

Kaj je na tej stvari?

Dunajski list „Information“ je v splošnem jako ugledno glasilo. Tudi slovensko-prvaško časopisje je to glasilo vedno hvalilo in rešpektiralo. Zdaj nakrat je pričel „Slov. narod“ divjo gonjo proti „Information“. Zakaj? Ta list je strogo avstrijskega mišljenja in se ne dà zlorabljati za protiavstrijske „jugoslovanstvo“ ideje. In v eni zadnjih števil je odkril sledečo zanimivo dogodbico: V ljubljanskih slovenskih krogih je znano, da je umrl tržaški publicist M. Kristofič letos marca meseca svojemu prijatelju znanemu hrvatskemu pisatelju Ivanu Androviču v Trstu izročil manuskript s pripadajočimi dokumenti, ter ga je naprosil, da ga naj objavi, da obnovi njegovo čast. Kristofič je to potrdil pred svojo smrtjo pred štirimi meseci, pred pričami in pismeno. Dotično pisanje se nahaja v rokah nekega ljubljanskega publicista. Manuskript, katerega naslov se glasi: „Patrijotizem tržaških Slovencev in njihov politično-kulturni boj s posebnim oziranjem na irendentizem ter?... Z dokumenti podprte obtožbe vsebujejo važne dokumente, ki spravljajo delovanje in patrijotizem tržaških Slovencev, ki so v bogemu Kristofiču do zadnjega momenta grenili življenje, v jako slabo luč ter hudo kompromitirajo voditelje slovenske stranke (dra. Bybara, dra. Slavika, dra. Wilfana itd.) Mi vemo, da bi mogla publicista Munihi in J. Kušar v Trstu o tem kaj povedati. Zadostovalo bi se spomniti na epizodo z drjem. Stangerjem pret petimi leti v Narodnem domu. Ker bi bila objava teh dokumentov povzročila velik škandal, je, kakor se v slovenskih krogih pripoveduje, g. Androvič manuskript in dokumente uničil. Spravili bi radi to zadevo pred javnost, da opozorimo, kako je politični horicent med Ljubljano in Trstom pokrit s točonosnimi oblaki. Tu in tam se že zabliška.“

Tako piše ugledni list „Information“. Cela stvar je za pametnega človeka precej jasna, — posebno za takega, ki pozna „politiko“ ljubljanskih in tržaških „narodnjakarjev“. Časopisje prvaštva à la „Slov. narod“ skuša sicer celo zadevo smešiti, ali pa kot „novo veliko intrigo“ zoper „jugoslovanstvo“ označiti. Tako zavijanje pa za javnost nima nobenega pomena. Proč s krinko, gospodje! Prizadeti publicisti naj povejo, koliko je na tej vesti resnice, kajti vbogi Kristofič ne more več v grobu govoriti. Kaj je torej s tem „patrijotizmom“ one panslavistične gospode, ki je v mirnem času s Srbi ljubkovala, ki pa danes pri vsaki drugi besedi Habsburžanom „živio“ vpije, samo da bi svoje tajnostne cilje prikrla? Proč s krinko, prvaški gospodje, ako imate pogum!

Prvo italijansko letalo na Spodnjem Štajerskem.

Letalo sežgano, laški letalci vjeti.

Prvič v tej grozoviti vojni prišlo je italijansko bojno letalo na Spodnje Štajersko. Posrečilo se sovražniku ni, napraviti kako škodo, kajti blizu Maribora je bil njegove